



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No: 55896/21

Mehmet Deniz GÜZEL/Türkiye

Başkan

Jovan Ilievski,

Hâkimler

Péter Paczolay,

Juha Lavapuro

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Dorothee von Arnim'in katılımıyla 21 Ekim 2025 tarihinde Komite hâlinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

1972 doğumlu, Bolu'da ikâmet eden ve Diyarbakır Barosuna bağlı Avukat B. Polat tarafından temsil edilen bir Türk vatandaşı olan Mehmet Deniz Güzel ("başvuran") tarafından 21 Ekim 2021 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Mahkemeye yapılan başvuruyu (no. 55896/21);

Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi eski Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilen Türk Hükümetine ("Hükümet") başvurunun tebliğ edilmesine dair kararı;

Tarafların görüşlerini dikkate alarak,

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2026. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Gerçekleştirilen müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

DAVA KONUSU

1. Söz konusu olayların meydana geldiği tarihte, başvuran Bolu F Tipi Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunmaktadır. Rutin sayım sırasında 17 Ocak 2008 tarihinde, başvuranın bulunduğu hücredeki tutuklular ile cezaevi görevlileri arasında bir kavga çıkmıştır. Başvurana göre, tutuklulardan biri ile İ.C. adlı bir ceza infaz kurumu memuru arasındaki kavgayı ayırmaya çalışırken, söz konusu memur kendisini başka bir memura doğru itmiş, sırtına bir yumruk atmış ve bunun üzerine bu memur kendisini bir alt kata götürmüş ve orada bir grup memur tarafından darp edilmiştir.

2. Aynı gün başvuran hakkında düzenlenen sağlık raporunda, kürek kemiği, ense ve sol ayak bileğinde ağrı hissettiği ve bu durumun nedeninin miyalji olduğu belirtilmiştir. Raporda ayrıca üst dudak mukozasında bir yırtık, her iki burun deliğinde mukozal kanama, sol işaret parmağında bir morluk ve alında kızarıklık olduğu da belirtilmiştir. Raporda, tespit edilen sorunların basit tıbbi müdahalelerle çözülebileceği sonucuna varılmıştır.

3. Bolu Savcısı, 17 Eylül 2008 tarihinde, ilgili tutukluları (başvuran dâhil) iftira suçlamasıyla ve beş ceza infaz kurumu görevlisini ise güç kullanımı konusunda yetki sınırlarını aşmakla suçlayan bir iddianame hazırlamıştır.

4. Ardından Bolu Barosu, başvuran için bir avukat atamıştır. 3 Mayıs 2011 tarihinde, ilgili tüm tarafları (başvuran ve avukatı dâhil) dinlediği ve ilgili sağlık raporlarını incelediği birçok duruşma düzenledikten sonra, Bolu Sulh Ceza Mahkemesi, durumun gerginliği ve olayların tırmanış şekli göz önüne alındığında, İ.C.'nin, başvuranı sırtından vurup iterek güç kullanma yetkisini aşmadığı kanaatine varmıştır. Sonuç olarak, ilgili yetkisi dahilinde hareket etmiş ve mahkûm edilmesine gerek kalmamıştır. Sulh Ceza Mahkemesi, başvuranın İ.C. ve başka bir memuru itmiş olmasına rağmen durumu yatıştırmaya çalıştığına karar vererek ilgili hakkında beraat kararı

vermiştir. Sulh Ceza Mahkemesi, ardından, başvuran hakkında yaptıkları eylemler nedeniyle, diğer dört memuru suçlu bulmuş ve ilgililere para cezasına hükmetmiş ancak beş yıl boyunca kasıtlı bir suç işlememeleri şartıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir. Son olarak, (dört memur hakkında) hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz için Asliye Ceza Mahkemesine başvurulabileceği ve (özellikle İ.C. hakkındaki) karara ilişkin Yargıtaya temyiz başvurusunda bulunulabileceği belirtilmiştir.

5. Başvuran, 6 Haziran 2011 tarihinde, Sulh Ceza Mahkemesinin tüm ceza infaz kurumu görevlileri hakkındaki tespitlerinde hata yaptığını ileri sürerek temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran, özellikle, söz konusu memurlar hakkındaki hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının hukuka aykırı olduğunu ve işkence eylemlerinden yargılanmaları gerektiğini savunmuştur. Dosyadaki belgelere göre, başvuranın temyiz başvurusu - İ.C.'ye ilişkin temyiz başvurusu Yargıtaya iletilmiştir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararından yararlanan dört memur hakkındaki başvuranın başvurusunun geri kalan kısmı Bolu Sulh Ceza Mahkemesine iletilmiştir.

6. Bolu Sulh Ceza Mahkemesi, 10 Ağustos 2011 tarihinde, dört memur hakkındaki başvuranın temyiz başvurusunu, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına yönelik bir itiraz olarak yeniden değerlendirmiş ve Asliye Ceza Mahkemesinin kararının kanuna uygun olduğu gerekçesiyle nihai bir kararla reddetmiştir. Mahkemenin dört memurla ilgili olarak kesin ve temyize tabi olmayan karar olarak değerlendirdiği bu karar, başvuranın avukatına 19 Eylül 2011 tarihinde tebliğ edilmiştir.

7. 23 Ekim 2013 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının tespitlerinin bir nüshası, başvuranın avukatına tebliğ edilmiştir. Yargıtay, 4 Kasım 2014 tarihinde, İ.C. tarafından başvuranın gördüğü muameleye ilişkin

Sulh Ceza Mahkemesinin kararını onamıştır. 22 Kasım 2019 tarihinde, başvuranın isteği üzerine, bu kararın bir nüshası kendisine tebliğ edilmiştir.

8. Başvuran, 19 Aralık 2019 tarihinde, Anayasa Mahkemesine bireysel bir başvuruda bulunarak, ilgili tüm ceza infaz kurumu görevlilerinin kendisine işkence uyguladığını ileri sürmüştür. I.C., özellikle başvurunu itmiş, sırtına vurmuş ve diğer polis memurları da ilgiliyi darp etmiştir. Başvuran, söz konusu eylemlerin işkence eylemi teşkil ettiğini ve Sulh Ceza Mahkemesi ile Yargıtayın ceza infaz kurumu görevlilerini bu eylemler nedeniyle mahkûm etmemesinin adil yargılanma hakkını ve işkence yasağını ihlal ettiğini savunmuştur.

9. Anayasa Mahkemesi, temyiz başvurusunu adil yargılanma hakkı açısından incelemiş ve 30 Haziran 2021 tarihli kararıyla, Anayasa hükümlerine konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmadığı gerekçesiyle reddetmiş ve üçüncü şahıslara karşı yürütülen ceza yargılamalarının adil yargılanma hakkı kapsamına girmediğine karar vermiştir.

10. Başvuran, Sözleşmenin 3. ve 6. maddeleri gereğince, kötü muameleye maruz kalmasından ve (memurların eylemlerinin ulusal mahkeme tarafından tespit edilmiş olmasına rağmen) ilgililerin mahkûm edilmemesinden ve bu durumda sonucunda cezasız kalmalarından şikâyet etmektedir.

MAHKEMENİN DEĞERLENDİRMESİ

11. Mahkeme, öncelikle, başvuranın Sözleşmenin 6. maddesine dayalı şikâyetinin Sözleşmenin 3. maddesi bakımından incelenmesi gerektiğini kaydetmektedir (bk. genel ilkeler için *Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 37685/10 ve 22768/12, § 126, 20 Mart 2018).

Sözleşme'nin 3. Maddesinin İhlal Edildiği İddiası Hakkında

12. Hükümet, başvurunun altı aylık süre sınırının dışında yapıldığını zira memurlar hakkındaki nihai kararın -yani başvuranın hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin itirazını reddeden kararın - 19 Eylül 2011 tarihinde avukatına tebliğ edildiğini ileri sürmektedir. Kişilerin Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunmalarını sağlayan mekanizma söz konusu tarihte henüz yürürlüğe girmediğinden, başvuranın başvuruyu söz konusu tarihten itibaren altı ay içinde Mahkemeye yapması gerekmektedir. Hükümet ayrıca, başvuranın Yargıtay kararının ardından otuz günlük sürenin dolmasından çok sonra Anayasa Mahkemesine başvurması nedeniyle usul gereklilikleri uyarınca, mevcut iç hukuk yollarını tüketmediğini ileri sürmektedir. Hükümet, bu bağlamda Yargıtay kararlarının ilgili taraflara bildirilmesini gerektiren herhangi bir usul yükümlülüğü bulunmadığını, dolayısıyla (bir avukat tarafından temsil edilen) temyiz başvurusunda bulunan başvuranın gerekli özeni göstermesi ve karar hakkında daha önce bilgi edinmeye çalışması gerektiğini kaydetmektedir.

13. Başvuran Hükümetin görüşlerine itiraz etmiştir. Başvuran, bir tutuklu olarak, yargı kararlarına kolayca erişmesinin beklenemeyeceğini iddia etmektedir. Her halükârda, Anayasa Mahkemesi nezdinde bir başvuruda bulunmak için belirlenen sürenin ihlali iddiasının, başvuran başvurusunun kabul edilemezlik gerekçesi olarak ileri sürülemeyeceğini zira Mahkemenin kendisinin böyle bir süreden bahsetmediğini iddia etmektedir.

1. Söz konusu olaylara karışan dört memurun yaptığı iddia edilen eylemler.

14. Mahkeme, önüne gelen her davada, başvurunun altı aylık süre içinde (Sözleşme'ye Ek 15 No.lu Protokolün 4. maddesinin 1 Şubat 2022 tarihinde yürürlüğe girmesinden itibaren dört aylık sürede) yapıldığından emin olması

gerektiğini yinelemektedir.(bk. *Sabri Güneş/Türkiye* [BD], no. 27396/06, § 29, 29 Haziran 2012). Genel kural olarak, altı aylık süre, tüm iç hukuk yollarının tüketilmesinin ardından verilen nihai kararın tarihinden itibaren başlamaktadır (bk. *Lopes de Sousa Fernandes/Portekiz* [BD], no. 56080/13, § 131, 19 Aralık 2017).

15. Mevcut davada, Sulh Ceza Mahkemesi söz konusu olaylara karışan dört memurun (I.C. hariç) başvurana karşı kullandığı gücün yetki sınırlarını aştığına hükmetmiş olsa da, bu memurlar hakkında herhangi bir hüküm verilmemiştir. Bu karara itiraz edilebilse de, temyize götürülemez. Bununla birlikte, başvuran, bu kararın açıklanmasının geri bırakılması kararına ve memurların işkence eylemlerinden yargılanmamış olmalarına itiraz ederek temyiz başvurusunda bulunmuştur. Bolu Asliye Ceza Mahkemesi, başvuranın temyiz izni talebini itiraz olarak yeniden değerlendirmiş ve talebin söz konusu dört memurla ilgili olması nedeniyle, nihai bir kararla reddetmiştir. Bu karar, başvuranın avukatına 19 Eylül 2011 tarihinde tebliğ edilmiştir.

16. Bu dönemde bu karar kesinleşmişti ve başvuranın başvurabileceği başka bir iç hukuk yolu yoktu, zira bireylerin Anayasa Mahkemesine başvurmasına imkân tanıyan mekanizma henüz yürürlüğe girmemişti (bk. *Uzun/Türkiye* (K.K.), no. 10755/13, §§ 15 ve 70, 30 Nisan 2013, bu mekanizmanın 23 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe girmesi hakkında). Anayasa Mahkemesinin, başvuranın yukarıda belirtilen bireysel başvuru Anayasa hükümlerine zaman bakımından (*ratione temporis*) bağdaşmadığı gerekçesiyle reddetmediği (başvurunun Anayasa hükümlerine konu bakımından (*ratione materiae*) daha önce bağdaşmadığını değerlendirdiği) doğru olsa da – altı aylık süre kuralının kamu düzeni kuralı olması ve Mahkemenin bu durumu resen uygulama yetkisine sahip olması (bk. yukarıda belirtilen *Sabri Güneş*, § 29) göz önüne alındığında – Anayasa Mahkemesinin

kendi zamansal yetkisine atıfta bulunmaması, Mahkemenin bu davada altı aylık süre kuralına uyulup uyulmadığını incelemesini engellemez.

17. Yukarıda belirtilenleri dikkate alarak, Mahkeme, başvurana dört memur (İ.C. hariç) tarafından uygulandığı iddia edilen kötü muamele ve ilgililer hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıyla ilgili olarak, bu başvurunun kesinleşmiş ulusal kararın bildirilmesinden altı aydan fazla bir süre sonra yapıldığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, dolayısıyla Sözleşmenin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, başvurunun vaktinden sonra yapılması nedeniyle, başvurunun bu kısmının reddedilmesine karar vermiştir.

2. I.C. tarafından yapıldığı iddia edilen eylemler

18. Başvuranın İ.C. tarafından yapılan eylemlere ilişkin şikâyetleriyle ilgili olarak, Mahkeme Hükümetin bu konudaki görüşlerini dikkate almakta ve başvuranın, bir avukat tarafından temsil edilerek, Yargıtay kararından beş yıldan fazla bir süre sonra Anayasa Mahkemesi nezdinde başvuruda bulunduğunu tespit etmektedir. Mahkeme, bu bağlamda Yargıtay önündeki yargılama esnasında başvuranın avukatının savcının görüşlerinden haberdar edildiğini ve bu durumun da avukatı nihai karar hakkında daha önce bilgi edinmeye sevk etmesi gerektirdiğini kaydetmektedir (bk. yukarıdaki paragraf). Ayrıca, başvuran kendisine atanan temsilcinin görevini gerektiği gibi yerine getirmediğinden hiçbir şekilde şikâyet etmemiştir.

19. Mahkeme dolayısıyla, başvuranın Anayasa Mahkemesi önündeki yargılamada usul kurallarına ve özellikle de uygulanabilir süre sınırlarına uyup uymadığını ve böylece Sözleşmenin 35. maddesinin 1. fıkrası uyarınca iç hukuk yollarını usulüne uygun olarak tüketip tüketmediğini incelemeyecektir; zira her halükârda başvurunun aşağıda belirtilen nedenlerle reddedilmesi gerektiğini değerlendirmektedir.

20. Mahkeme, özgürlüğünden yoksun bırakılan veya daha genel olarak güvenlik güçleri tarafından karşı karşıya bırakılan bir kişi söz konusu olduğunda, kendi davranışıyla kesinlikle gerekli hale gelmemiş herhangi bir fiziksel güç kullanımının insan onuruna aykırı olduğunu ve ilke olarak 3. maddede yer alan hakkın ihlali teşkil ettiğini yeniden belirtmektedir (bk. *Bouyid/Belçika* [BD], no. 23380/09, § 88, AİHM 2015).

21. Mevcut davada, başvuran, ceza infaz kurumu memurları ile diğer tutuklular arasında çıkan kavgaya müdahale etme girişiminin ardından, İ.C.'nin kendisine sırtından vurduğunu ve kendisini başka bir memuru doğru ittiğini iddia etmiştir. Olayların bu versiyonu, Asliye Ceza Mahkemesi tarafından da doğrulanmış ve başvuranın durumu engellemek amacıyla İ.C.'yi ittiğini ve İ.C.'nin de bu durumun üzerine ilgiliyi sırtından vurduğunu ve ittiğini tespit etmiştir. Ulusal mahkeme ardından, durumun gergin niteliği göz önüne alındığında, İ.C.'nin güç kullanma yetkisinin sınırlarını aşmış sayılmayacağı sonucuna varmıştır (bk. yukarıdaki paragraf).

22. Mahkeme, görevinin ikincil niteliğinin farkında olduğunu ve belirli bir davanın koşulları bunu kaçınılmaz kılmadığı durumlarda, olaylara ilişkin karar veren ilk derece mahkemesi görevini üstlenirken ihtiyatlı davranması gerektiğini yeniden belirtmektedir. Bununla birlikte, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında iddialar ileri sürüldüğünde, Mahkeme, bazı ulusal yargılamalar ve soruşturmalar halihazırda gerçekleştirilmiş olsa bile, "özellikle derinlemesine bir inceleme" yapmalıdır (bk. *El-Masri/Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti*, [BD], no. 39630/09, § 155, AİHM 2012, daha fazla ayrıntı için).

23. Bu davada, Sulh Ceza Mahkemesi önündeki yargılamanın niteliği (birçok duruşma düzenlemiş ve ilgili tüm kişileri dinlemiş) ve olgusal tespitleri (başvuranın iddialarını gerektiği gibi yansıtmakta) dikkate alındığında, Mahkeme, ulusal mahkemenin tespitlerini sorgulamak için herhangi bir neden görmemektedir. Mahkeme, bu bağlamda, Sulh Ceza

Mahkemesi tarafından tespit edildiği şekliyle olayların seyrine başvuranın itiraz etmediğini kaydetmektedir. Ayrıca, temyiz izni talebinde, başvuran genel olarak Sulh Ceza Mahkemesi önündeki yargılamanın sonucundan şikâyet etmiş, ancak İ.C.'nin gerçekleştirdiği iddia edilen olaylar hakkında ek ayrıntılar sunmamıştır.

24. Mahkeme, dolayısıyla, ulusal mahkemenin tespit ettiği üzere, İ.C. tarafından gerçekleştirilen olayların, kendisiyle başvuran arasında yaşanan bir tartışma sırasında meydana geldiği sonucuna varmıştır. Başvuran, memurlar ile diğer tutuklular arasındaki kavgayı sonlandırmaya çalışırken iyi niyetli olsa da, İ.C.'yi itmiş olması, o anki heyecan içinde kendisine karşı güç kullanılmasını haklı gösterecek bir neden olarak değerlendirilebilir. Kullanılan gücün niteliği – yani, başvuranın itmesine karşılık olarak bir itme ve sırta vurma – ve başvuranın bu nedenle maruz kalmış olabileceği olası yaralanmalar hakkında herhangi bir iddiada bulunmaması dikkate alındığında, Mahkeme, ilgilinin kendi davranışları sebebiyle güç kullanımının kesinlikle gerekli olduğu kanaatindedir (bk. ayrıca *Borodin/Rusya*, no. 41867/04, §§ 119-21, 6 Kasım 2012, ve *Perrillat-Bottonet/İsviçre*, no. 66773/13, § 41, 20 Kasım 2014, daha fazla bilgi için).

25. Bir Taraf Devletin temel hakları ihlal ettiği tespitinin ciddiyetinin bilincinde olan Mahkeme (bk. yukarıda anılan *El-Masri*, § 151), başvurunun bu kısmının Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca, açıkça kabul edilemez olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

GÜZEL/ TÜRKİYE KARARI

İşbu karar İngilizce olarak tanzim edilmiş olup; 20 Kasım 2025 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Dorothee von Arnim
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jovan Ilievski
Başkan